

● Szegedi Felsőoktatási Szövetség

Két évre szól

Utolsó előtti állomáshoz érkezett az egységes szegedi egyetem megteremtésének folyamata. Már csak a kormányknak kell áldását adnia a Szegedi Felsőoktatási Szövetségre, és akkor a város öt egyeteme és főiskolája által alapított tömörülés keretében két év alatt végrehajtják azokat az átalakításokat, amelyek eredményeképpen az intézmények Universitas-ként lépnek át a harmadik évezredbe.

A Szegedi Felsőoktatási Szövetséget (SZFSZ) öt szegedi egyetem és főiskola hozta létre, amelyek a szövetség közeli hatályba lépéséig az Universitas Egyesülés keretében működnek együtt. Az SZFSZ alapító okiratát a József Attila Tudományegyetem, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Élelmiszeripari Főiskolai Kara és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Konzervatóriuma első számú vezetői írták alá 1997. augusztus 18-án. A szövetséghez társult tagként csatlakozott a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központja és a Szegedi Hittudományi Főiskola.

A szövetség hatályba lépését eredetileg január elsejére tervezték, ám az intézményeknek még alá kell írniuk a társulási szerződést, ezt követően pedig a kormány jóváhagyására is szükség van. Ezért több hetes csúszással, várhatóan a hónap végén vagy február elején lép hivatalosan életbe a szövetség. Az SZFSZ eddig is szigorú felülvizsgálaton ment keresztül. Be kellett nyújtania az intézmények társulási szándéknyilatkozatait, az alapító okiratot, a szervezeti és működési szabályzatot, és a szövetségben indítani kívánt szakok jegyzékét. A dokumentumokat a Felsőoktatási Fejlesztési Alap, a Magyar Akkreditációs Bizottság, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács és a minisztérium szakemberei ellenőrizték.

Hegedűs Szabolcs

● „Kinyitott” a JGYTF

Tengernyi érdeklődő

● Munkatársunktól

Első alkalommal rendeztek általános, minden tanszékre kiterjedő nyílt napot az elmúlt hét végén a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. A továbbtanulni szándékozók eredetileg a főiskola disztermében kaptak volna általános tájékoztatást az intézményben folyó képzésről, ám a tanácsterem – amint az képünkön is látszik – szűknek bizonyult, aminek következtében a főiskola belső udvarán tartották meg a tájékoztatást. (Fotó: Gyenes Kálmán)

● Gurul a hólabda: Békési Imre főigazgatóhoz

Apátlan nemzedék

Békési Imre: 1995 életem legnehezebb éve volt. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Csizmazia György Békési Imréhez, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatójához, „egy igaz emberhez” gurította a hólabdát. Békési Imre az MTA doktora, számos nyelvtudományi mű szerzője, szerkesztője, kiadója. Második alkalommal irányítja a tanárképző főiskola munkáját. Főiskolai tanszéke a nyelvészeti szövegkutatás hazai központja. Sokat törődik a pályakezdekkel, pályatársakkal. Ennek a viszonzása, hogy a nyelvészdoktorok képviselőjükként bevalasztották az MTA Közgyűlésébe.

● Tanár úr, miként fogadta a hólabdaajánlást? – Nem egészen mai szöveg, ez kétségtelen, de hát én sem vagyok valami korszerű figura. Persze, nem egyedül vagyok ilyen, a korosztályom nagy részére áll, ami énám. Például 1956-ban mi köteleességérzetből maradtunk itthon, ma már a tehetségesebbeket, szerencsésjűkre, a Széchenyi Professzori Ösztöndíjjal jutalmazták, ugyanezért.

● Nem tartja szerencsésnek saját generációját? – De igen, sőt. A pénz csak pénz, minket viszont, akik még a háború előtt vagy alatt születünk, életben hagyott a szerencse. Hajdani osztálytársaim csaknem felének – velem együtt – nem volt apja. Elpusztultak a Don-kanyarban, a Keleti-Kárpátok védelmében vagy a hadifogságban. Nekik aztán tényleg nem volt szerencsésjűk. Nekünk, gyermekeknek, igen. Mi lettünk az első békeviselt korosztály.

● A pusztá életükön túl, az ötvenes évek elején mit adott a gyerekeknek az a béke?

– A legtöbbünknek, s így nekem is, a kalocsai tanítóképzőben, leginkább tanárokat adott. Úgy is mondhatnám, hogy nekem még voltak tanárait. Volt rám idejük. Nyilván azért is, mert

akkor még volt idő, főként azonban a gyermekre volt ideje a tanárnak. Ez volt a dolga, a gyermek ugyanis szinte ott élt az iskolában. Délután sport, szakkör; estként színdarabpróba, énekkar, hétvégén, szombat délután és vasárnap délelőtt verseny: hol úszás, hol atlétika, hol versmondás. Nyaranként építőtábor.

● A mai gyerekek bizonyára nem örülnének az ilyen fokú lekötöttségnek.

– Fáradt, kizsigerelt tanárokkal mi sem örültünk volna. Nyilván azért voltunk annyira lekötve, hogy ne a család neveljen, hanem az iskola. Ami azért nem sikerült teljesen, s hogy mennyire nem, az 1956-ban vált láthatóvá. Az árát aztán jórészt a tanáraink fizették meg. Ki így, ki úgy. Volt olyan tanárunk, történelemtanár, aki eltököltén nem tanított. Nem volt hajlandó azt a történelmet tanítani. Félkor jött be az órájára, negyedórát feleltetett a könyvből – közben bámult ki az ablakon –, feladta a következő öt oldalt, és kiment a teremből. 1953 nyarán ő volt a felügyelő tanárunk, amikor is Kalocsa határában mint vasútépítő kubikosok a visszatartott bérünk miatt a második szombaton leadtuk az ásót, lapátot, talicskát. „Parancsoljon rájuk, hogy hétfőn itt legyenek!” – üvöltött tanárunkra egy gyorsan előkerült fegyveres a barakkban, ahová behajtottak bennünket. Tanárunk, ahogyan az osztályteremben annyiszor láttuk, itt is csak szó nélkül nézett ki az ablakon. Aztán megszólalt: „Ha megkapják a teljes bérüket, akkor itt lesznek.” „Imperialista bérenc, gyűjtőgató, háborús uszító. Tito láncos kutyája, ezért még számolunk!” Az ellopott bérszétosztottak maguk között, így ez a tanárunk az iskolában érte meg a nyugdíjat. Akkor egy kicsit megenyhült, beszédesebb lett, bár nem volt szigorú addig sem, hanem szomorú. Az ő példájából ismerem az egész életre szóló meggyőződés értel-

mét és értelmetlenségét. Nem szerettem meg a történelmet, de megtanultam tisztelni.

Egy másik tanárunk egy szürke hajnalon viszont begyűjtötte az ÁVO, s csak 1956 nyarán került elő egy bánya mélyéről. A rendszert nem szerette jobban, mint korábban, s az úgynevezett konszolidáció idején el akarták küldeni a pályáról. A sors azonban úgy hozta, hogy egy barátom, aki tanácsi hivatalnokként dolgozott, bátorításomra eltűntette az elbocsájtásról rendelkező iratot. Tanárunk így maradhatott állásban nyugdíjkorhatárán túl, amikor is egy érett-ségi találkozó asztalánál egymással szemben ülve beszélgettünk. Furdalt a kíváncsiság, vajon tud-e a mi hajdanai, elszánt akciónkról. Alighanem tudott, mert csak ennyit kérdezett vissza, amikor a témára tereltem a szót. „És most hogy éreznék magokat itt velem szemben ülve?” Azóta tudom, hogy a választ, fontos kérdésekre, nem kívülről kapja az ember.

● Miért tanítóképzőbe ment? Eleve tanító akart lenni?

– A tizennégy éves gyermekemeket a tanítóképző akkor két dologgal csábította. Az egyik az volt, hogy a tanítók oklevél ad leghamarabb kenyeret. Nem mintha bármi akkor kapható dolgot nélkülöztem volna, de 1950-ben a biztos kenyér, ha kicsi volt is, komolyan hangzott. A kenyeret, szappant, petróleumot azokban az években kikaportozva, jegyre kapta a lakosság. A tanítóképző másik vonzása az volt, hogy hamarabb lehattunk felnőttek. A fizikai munkába persze már előbb belekóstoltunk. Több osztálytársam az odamaradt apja helyett ekkor már számított, vetett, kaszált, vagy a műhelyben dolgozott. 1951 nyarán Tolna határában a 6-os út alapozásához törtünk a követ, 1952-ben Szálinváros csatornáit ástuk. Nagyon dolgoztunk, hogy a kereketből jusson egy-egy öltönyre. A pénzünk nagy részét persze itt is ellopták, s a

reklamáláshoz, hogy öregebb diákként léphessék föl, egy évvel megőregítettem magam a DISZ-tagkönyvemben. Ezért-e vagy másért, személyenként száz forinttal többet kaptunk. Öltöny ugyan még ebből a pénzből sem lett, de attól kezdve a többiek is egy évvel idősebbnek fogadtak el.

● Szívesen visszatrná azt az egy évet?

– Visszaírnám, de hogy mennyire nem lehet, azt nemrég hozta tudomásomra a valóság. Egy évvel ezelőtt vízumképre volt szükségem. Beléptem egy üzletbe, ahol percek alatt elkészült, néztem: de hiszen ez egy öregúr. Én volnék az? Ráragasztottam a lapra, elküldtem, elfelejtettem. A napokban megint fénykép kell, megyek is, de tudatosan egy másik fényképészhez. Elkészül, nézem: ez itt valóban egy öregúr, semmi kétség. Harmadik fényképész még csak akadna Szegeden, olyan azonban, aki azt a hajdani fiatalembert lencsévégre tudná kapni, aligha.

● Lejáróban van főigazgatói megbízatásának harmadik éve. Jelölteti-e magát ismét?

– Természetesen nem. Jöjjenek a fiatalok!

● Mit emel ki főigazgatóságának két ciklusából?

– Az 1987–90 közötti, a rendszerváltást előkészítő időszakban az érdemem az lehetett, hogy nem engedtem elpusztítani semmilyen értéket. Feltehetően ezért is választottak meg másodszerára 1995-ben. Ez volt az életemnek a legnehezebb éve; költségvetésünk több mint 40 millió forintot vontak el. A helyzet azért volt képtelenül nehéz, mert nem értettük, és ma sem értjük, ilyen csekély költségvetési megtakarításért miért okoznak súlyos gondokat a felsőoktatásnak.

● Kinek gurtja tovább a hólabdát?

– Szalay Istvánnak, aki utódom is és elődöm is volt a tanárképző főiskola élén.

Keczer Gabriella

Pázmány-díj Bor Zsoltnak

● Munkatársunktól

A Pro Renovanda Culture Hungariae Alapítvány kuratóriuma Pázmány Péter-díjban részesítette Bor Zsolt fizikust, akadémikust, a József Attila Tudományegyetem professzorát szakmai, tudományos és oktatásvezetési tevékenységéért. Kutató és oktatómunkája mellett Bor Zsolt számos hazai és nemzetközi bizottság, szervezet tagja. A kuratórium kiemelte, hogy közvetlenül is segíti a fiatalok munkáját, akik közül többen írtak díjnyertes tudományos diákköri dolgozatot. A kitüntetett holnap 11 órakor veszi át a díjat Budapesten, az alapítvány székházában Glatz Ferenc től, a Magyar Tudományos Akadémia elnökétől.

Nyílt nap a bölcsészkaron

● Munkatársunktól

A Tehetségért Mozgalom szervezésében nyílt nap lesz a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán február 7-én 9 órai kezdettel. A felvételizni szándékozók kérdéseire dr. Bagi Ibolya dékánhelytestől és dr. Kothenicz Mihálytól, a tanulmányi osztály vezetőjétől kaphatnak válaszokat. Utána indítja a bölcsész Tehetségért Mozgalom hagyományos felkészítő kurzusát magyar nyelv és irodalomból, történelemből, angolból, németből, érdeklődés esetén pedig olaszból, latinból, francia nyelvből, spanyolból és filozófiából is várják a jelentkezőket. A konzultációk szombati napokon lesznek hat alkalommal. A foglalkozásokat bölcsész-kari oktatók és hallgatók tartják. A felkészítés minden olyan felsőoktatási intézményre is vonatkozik, ahol a felvételi tárgyak megegyeznek a fentiekkel. A tanfolyam díja 6500 forint. Érdeklődni a 454-128-as telefonon lehet.

Észak és Dél összefogása

● DM-információ

Nemzetközi szimpóziumot rendeznek Észak és Dél összefogása címmel Észak-Afrika, a Közel-Kelet, az Európai Unió és Közép-Kelet-Európa országainak fiataljai számára. A találkozóra 25 éves korig várják azokat a jelentkezőket, akik jó kommunikációs készséggel és kiemelkedő francia, spanyol vagy arab nyelvtudással rendelkeznek. A résztvevőknek ismertetniük kell ötleteiket és véleményüket az Észak-Dél kapcsolata, illetve együttműködése témakörében. A találkozón vitázni fognak a jogokról és a demokráciáról a fiatalok szempontjából, a kultúrák közötti párbeszédéről, a szociális feltevések fejlesztéséről, de szó lesz az ökológiáról, a szociális életkörülményekről és a lakáshelyzetéről a nagyvárosokban. A szimpóziumot június 16. és 21. között tartják a franciaországi Strasbourgban. A találkozók költségeit az Európa Tanács fedezi. A jelentkezőknek egy oldalas bemutatkozó frást kell küldeniük március 31-éig a Hálózat a Demokráciáért címére (1136 Budapest, Raoul Wallenberg u. 4. II/1.).